

РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – СИЛИСТРА

АНАЛИЗ НА ЗАРАЗНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ ПРЕЗ 2021Г.

През изтеклата 2021г. съществено влияние върху диагностиката и регистрацията на заразните заболявания в област Силистра оказа пандемията от COVID-19. Предвид трансформирането на Инфекционно отделение при МБАЛ-Силистра в КОВИД отделение, преимуществено в отделението се лекуваха пациенти с COVID-19.

Общият брой на случаите с друго заразно заболяване, съобщени от общопрактикуващите лекари и специалисти, лекувани в амбулаторни условия също е нисък. Вероятно това се дължи на страха и самоограниченията на пациентите да посещават ОПЛ и лаборатории по време на пандемията, както и на временните противоепидемични мерки срещу Ковид-19, които оказаха благоприятно влияние върху разпространението, както на въздушно-капковите, така и на чревните инфекции.

През 2021г. в Силистренска област са регистрирани 7924 заразни заболявания (заболеваемост **7416/100 хил.**) при **2652 през предходната година (заболеваемост 2455/100 хил.)**. (прил. № 1) – налице е увеличение с 5272 случая (4961 пункта ръст).

Високата заболяемост се дължи на заразените през 2021г. с КОВИД-19 7867 случая (заболяемост 7367/100 хил.), срещу 2431 случая за 2020г. (заболяемост 2250/100 хил.). Високият брой заболели от Ковид-19 увеличава съществено дела на дихателните инфекции (заболеваемост от 7390/100 хил. при 2348/100 хил. за предходната 2020г.).

Останалите групи инфекции бележат значително намаление.

В структурата на заразната заболяемост през 2021г. дихателните инфекции имат водещо място и съставляват 99,6% от общия брой ОЗБ, следвани от чревните инфекции – 0,3%. Относителният дял на трансмисивните инфекции и вирусните хепатити е 0,01%, на невроинфекциите и сексуално предаваните инфекции е 0,02%.

Водещо място сред **въздушно-капковите инфекции** заема **Ковид-19** със заболяемост от 7362/100 хил. Болните от Ковид-19 представляват 99,6% от дихателните инфекции. Най-засегнатата възрастова група е 55-59г. (заболеваемост от 10466/100 хил.), следвана от 50-54г. (9856/100 хил.), 65+г. (9331/100 хил.), 60-64г. (8911/100 хил.). Няма незасегната възрастова група. С най-ниска заболяемост е възр.група 5-9год. (1066/100хил.). Най-висока е заболяемостта в община Силистра (10782/100 хил.), следвана от община Тутракан (7500/ 100хил.), община Алфатар (6118/100хил.), община Ситово (4830/100 хил.), община Главиница (4760/100 хил.), община Дулово (3964/100хил.) и община Кайнарджа (3399/100 хил.). През годината с летален край е завършило лечението на 479 от заболелите (смъртност 448/100 хил. и леталитет 6%), а 2281 (29%) от болните са лекувани в болнични условия.

Епидемичният процес през 2021г. показва характеристика на целогодишна инфекция, с изразена пролетна и есенно-зимна динамика. Най-голям беше броят на заболелите през месеците март-април и октомври-ноември на 2021г. С най-малък брой болни беше периода юни-юли 2021г., с наличие на епидемични огнища, докато през пиковите периоди разпространението имаше дифузен характер, с множество огнища, както семейни, така и в колективи..

Други дихателни инфекции регистрирани през 2021г. са варицела със заболяемост 10,29/100 хил. при едва 11 съобщени болни (средна за страната 94,19/100 хил.), туберкулоза със заболяемост 14,97/100 хил. с 16 заболели (при средна за страната 6,91/100 хил.) и скарлатина със заболяемост 1,87/100 хил. с 2 заболели (при средна за страната 2,66/100 хил.).

Варицела: заема второ място сред дихателните инфекции с 0,1% относителен дял, като през 2021г. броят на болните е намалял значително (11 случая срещу 82 за 2020г.). Във възрастовата група 15-19г. са съобщени 3 болни, в останалите групи единични случаи. От община Силистра са регистрирани 5 болни, а от останалите общини единични случаи. От заболелите 2 случая са класифицирани като вероятни, поради наличие на епидемична връзка, останалите са възможни.

Туберкулоза: заболяемостта от туберкулоза е приблизително същата като предходната година (14,97/100 хил. срещу 14,81/100 хил. за 2020г.). Регистрираните 14 болни са с активна форма на туберкулоза на бял дроб и 2 с туберкулозен плеврит. В края на годината 1 от случаите е определен като възможен, 8 са вероятни и 7 са потвърдени след получени резултати от културелно изследване.

Скарлатина: заболяемостта през 2021г. също е по-ниска спрямо предходната година. Регистрирани са само 2 заболели деца, във възр.група 1-4г. от общините Силистра и Дулово. Двата случая са определени като възможни.

Морбили: няма регистрирани болни през 2021г.

Рубеола: няма регистрирани болни през 2021г.

Второ място по брой регистрирани случаи заема групата на **чревните инфекции**.

Неопределени ентероколити: заемат най-висок отн. дял в групата (64%). През 2021г. недиференцираните ентероколити са значително по-малко от предходната година (14 при 76 за 2020г.), а заболяемостта от 13/100 хил. е под средната за страната (43/100 хил.). Случаите са единични, най-висока е заболяемостта при децата до 9 год. възраст. Разпределението на заболелите по общини сочи най-висока заболяемостта в общ. Тутракан (23/100 хил.).

Колиентерити: с отн. дял от 18% се нареждат на второ място. През 2021г. се наблюдава снижение на заболяемостта от **колиентерити** (от 14/100 хил. през 2020г. на 4/100 хил.), колкото е и средната за страната заболяемост. Случаите са в ранна детска възраст (до 1г.). Серотиповете, предизвикали клинично изяви заболявания са единични в 4-те групи O18 (ЕТЕК), O44 (ЕРЕК), O114 (ЕРЕК) и O142 (ЕРЕК).

Шигелоза: през годината е регистриран 1 пациент (4% от чревните инфекции), а заболяемостта е 0,94/100 хил., при средна за страната 0,43/100 хил. Щамът причинил заболяване е Ш. Дизентерие 11.

Салмонелоза: няма регистрирани случаи през 2021г.

Кампилобактериоза: през 2021г. са регистрирани 3 случая, заболяемостта е 2,81/100 хил., при средна за страната 1,45/100хил.

Вирусни хепатити: с нисък отн. дял спрямо общия брой заразни заболявания през 2021г. (0,01%), регистриран е 1 случай с ОВХ-неопределен тип.

Няма заболели с ОВХ тип В деца в имунизационна възраст.

През 2021г. не са регистрирани бременна жена и кръводарители, заразноносител на HBsAg.

Трансмисивните инфекции: през 2021г. няма регистрирани заболели с Марсилска треска и Лаймска борелиоза.

Невроинфекции: през 2021г. са регистрирани 2 случая на **ОВП** (Неврит на лицеви нерв) с периферен произход, без доказан ентеровирус.

Сифилис: през 2021г. в област Силистра няма регистрирани болни.

ХИВ/СПИН: от НРЛ по ХИВ през 2021г. са съобщени 2 случая на **ХИВ** позитивни лица над 18год.възраст (1 мъж и 1 жена).

Паразитологични заболявания:

Ехинококоза: през 2021г. са регистрирани 2 случая, заболяемостта е 1,87 на 100 хил., при средна за страната – 1,13 на 100 хил.

Малария: през 2021г. е регистриран един случай при мъж на 68 г., свещеник, пребивавал на мисия в Република Конго, лекуван в УМБАЛ „Канев“ гр. Русе. Изолиран причинител в НЦЗПБ-София – *Pl. falciparum*.

Смъртност и леталитет: през годината са регистрирани 480 починали от заразни заболявания (1 починал от туберкулоза на бял дроб и 479 починали от COVID-19).

Туберкулоза – смъртност 0,94/100 хил. и леталитет 6,25%. Починалият от Туберкулоза на бял дроб е мъж на 25г. с усложнение плеврален излив, не потърсил лекарска помощ няколко месеца след поява на оплакванията, диагностициран при директна микроскопия (БК +).

COVID-19 – смъртност 448,28/100хил. и леталитет 6,09%. Починали са 479 лица, от тях 237 жени (80% на възраст над 65г.) и 242 мъже (74% на възраст над 65г.).

Цикличност на заразните заболявания през последните 20 години

Недиференцирани ентероколити - пик от неуточнени ентероколити беше регистриран през 2006 г., когато броят им достигна 527 случая за годината, като се считаше, че основната причина беше усвояване на клинични пътеки, тъй като липсваше логика за такъв голям брой хоспитализирани пациенти с неуточнена лабораторно диагноза при съобщена ентероколитна симптоматика. След достигнатия пик заболяемостта започна да се понижава и през 2019г. съобщените случаи бяха 252. С появата на COVID-19 и преобразуването на Инфекционно отделение в КОВИД отделение през 2020г. регистрираните случаи са едва 76, а през 2021г. - само 14.

Варицела: заболяемостта има подчертано цикличен характер, с регистриран пик през 2007-2009г. и последвал рязък спад през 2010. След ново увеличение на болните през периода 2012-2013г. следва закономерен спад през 2014г. От 2015г. започна нов подем на заболяването и през 2017 г. заболяемостта достигна 348 на 100 хил. след кратко затишие през 2018г. , когато заболяемостта намалю на 79/100 хил., през 2019г. тя отново се повиши до 252/100хил. През 2020г. с въвеждане на противоепидемичните мерки срещу Ковид-19 случаите рязко намалюха на 82 (заболеюмост от 76/100 хил.), а през 2021г. съобщените случаи са едва 11 (заболеюмост от 10,29).

Туберкулоза: След достигнат пик на заболелите през 2002 г. (87 лица), заболяемостта започна да намалюва, особено след включване на организирани мерки по диагностика на нови случаи и скрининг на контактните във връзка с „Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата“. С нейното изпълнение се подобри дейността по профилактика в заразните огнища с ранно откриване на инфектирани лица и провеждане на навременна и ефективна химиопрофилактика. През 2019г. са регистрирани 30 болни (заболеюмост 27/100 хил.). Важна роля при диагностициране на заболяването през предходните години имаше скрининга на целевите групи в социални заведения в областта по пилотен проект, започнал през 2018г. за откриване на латентна туберкулозна инфекция, както и кампанията „Седмица на отворените врати“, провеждана неколкократно през предходните години. През 2020г. ПФО-Силистра беше едно от отделенията, определени за лечение на болни с Ковид-19, което направи невъзможно извършването на системен скрининг и профилактика. През двете последни години заболеюемостта от туберкулоза е сходна – 14,97/100 хил. през 2021г. и 14,81/100 хил. през 2020г.

Вирусен хепатит тип А: след подем през 2002 г., когато регистрираните болни в Силистренска област достигнаха 177, следва трайна тенденция за намалюване до 2014 г., когато поради натрупване на възприемчиви лица беше регистриран взрив от инфекцията, обхващащ няколко общини в областта с общо 50 заболели. Опашката на взрива

продължи и в началото на 2015г. Засегнати бяха селища с преобладаващо ромско население, с ниска здравна култура и незадоволителна лична хигиена. През следващите години бяха регистрирани единични случаи, а през 2020г. и 2021г. не са съобщавани случаи с ОВХ-А.

Вирусен хепатит тип В: след 1995 г., когато бяха регистрирани 40 лица заболели от **ОВХ-тип В**, заболяемостта от тази инфекция започна да спада. Обяснението за тези резултати е свързано с въвеждането на ваксинация срещу ОВХ-В в задължителния календар на страната. Подобри се и работата в лечебните заведения по отношение на медицинското обслужване на периферния венозен път, който има отношение към вътреболничното заразяване с трансмисивни хепатити. През 2021г. няма регистрирани болни от ОВХ-В и ОВХ-С. Регистриран е 1 случай на неопределен хепатит.

ОРЗ и Грип

През изтеклата 2021г. са регистрирани 1365 болни с ОРЗ и грип, срещу 1094 болни за 2020г. След достигнатите епидемични стойности на заболяемостта в Силистренска област през 2009г., когато се разпространи новия грипен вирус тип А(Н1N1)/Калифорния, последваха 7 години, през които фоновата заболяемост в областта не достигна епидемични стойности, а доказаната лабораторно циркулация на грипни вируси беше с малка интензивност.

Последният грипен сезон, през който имаше сериозни стойности на заболяемостта беше сезон 2019/2020г., когато тя достигна максимална стойност през 5-та седмица на 2020г. (27.01-02.02.2020г.) – заболяемост 327 на 10 хил. при средна за страната 243 на 10 хил. През грипен сезон 2020/2021г. заболяемостта от респираторни инфекции остана сравнително ниска за сезона. Разпространението на COVID-19 и предприетите противоепидемични мерки повлияха разпространението на грипните вируси през 2021г. Данните за броя на лицата профилактирани с противогрипна ваксина през 2021г., в изпълнение на Националната програма за подобряване на ваксинапрофилактиката на сезонния грип показват, че са извършени 2233 имунизации на целевата група (около 10% от населението в тази възраст), срещу при 1648 имунизации срещу грип през 2020г. Освен по националната програма, ОПЛ в област Силистра са обхванали още 170 лица от други възрасти.

Вътреболнични инфекции

През отчетната 2021г. в болничните лечебни заведения от област Силистра са регистрирани **164 болни с 212 ВБИ**, срещу 137 болни със 178 ВБИ за 2020г. Отн. дял на ВБИ спрямо общия брой хоспитализирани болни е 1,06%. От общо 20 084 изписани болни 10 860 (54%) са лекувани с антибиотици.

Най-добра разкриваемост на ВБИ има в МБАЛ-Силистра, където при 1,71% от преминалите пациенти е установена ВБИ, в МБАЛ-Тутракан отн. дял е 0,07%, а в МБАЛ-Дулово – 0,06%.

В МБАЛ Силистра 54% от регистрираните ВБИ са в ОАИЛ, 21% в ХО, в ННО са 18%, в останалите отделения са регистрирани единични случаи. В МБАЛ-Тутракан и МБАЛ-Дулово са регистрирани по 2 нозокомиални инфекции. Ниският отн. дял на инфекциите, свързани с медицинското обслужване в двете общински болници се дължи на слаба ангажираност на лекарите и ниска разкриваемост на случаите.

Структурата на регистрираните ВБИ според локализацията е със следната характеристика: пневмонии свързани с интубация (41%), повърхностни инфекции на хирургичното място (17%), конюнктивити (10%), инфекции на пикочните пътища (8%), общи инфекции, свързани с ЦВК (4), инфекции на гастро-интестиналния тракт (4%), инфекция на кръвта свързана с ЦВК (2%). Останалите ВБИ са единични случаи.

В етиологичен аспект регистрираните ВБИ са представени от разнообразни микробни причинители. С най-голям отн. дял са инфекциите причинени от *Стафилококус соа/-/* (21%), *Кандида Албиканс* (16%), *Ацинетобактер* (10%), *Ентерококус фекалис* (8%), *Стафилококус ауреус* (6%), *Е. Коли* (6%), *Псевдомонас аеругиноза* (5%) и др. Неизследвани и микробиологично недоказани причинители липсват.

От общо 212 изолата след определяне на антибиотична чувствителност 134 изолата са определени като клинично чувствителни, 4 като клинично междинни и 16 като клинично резистентни. От клинично резистентните причинители 10 са от род Ацинетобактер (63%), а 3 (19%) са Стафилококус соа /-/.

От провеждания лабораторен контрол за обективизиране качеството на дезинфекционните и стерилизационни мероприятия в лечебните заведения са взети 358 проби. От тях 7 (2%) са показали неудовлетворителен резултат. За нарушения на изискванията по Наредба №2 за контрол на ВБИ е съставен един акт за административно нарушение на служител от Хирургично отделение в МБАЛ-Силистра.

Проби с неудовлетворителен резултат са отчетени от повърхности (57%), ръце (28%) и инструментариум (14%).

Дейност по надзора на беса

През 2021г. в Силистренска област са регистрирани 48 лица, ухапани от кучета, котки и др. животни, срещу 105 за 2020г. Сред ухапаните преобладават случаите в селата (56%), при жените (54%) и при лицата над 19 год. възраст (65%). Най-голям е относителният дял на ухапаните от кучета – 94%, от тях 35% скитащи и 54% домашни. До 2016г. броят на ухапаните от животни ежегодно нарастваше. За първи път през 2016г. ухапаните значително намаляха, като това се обяснява със стартирания работен приют за скитащи кучета, разкрит в гр. Силистра в края на 2015г. Изтеклата 2021г. е поредна в статистиката с понижаващ се брой на ухапаните от кучета.

Постекспозиционна профилактика против бяс е извършена на 31 от ухапаните (65%).

От всички 31 имунизирани 58% са имунизирани с 3 игли, след което схемата е прекратена, поради приключване на 10 дневния срок за наблюдение на животното, осъществило експозицията. Общо за профилактика срещу бяс са изразходвани 102 дози ваксина Верораб.

През последните 9 години постекспозиционната ваксинопрофилактика срещу бяс се извършваше само в диагностично-консултативния кабинет на Инфекционно отделение в МБАЛ-Силистра. Това затрудняваше профилактиката на лицата от други отдалечени населени места, които трябваше да пътуват неколккратно и се отразяваше на изборът им да търсят медицинска консултация или сами да прекратяват започналата имунизационна схема. През 2020г. и 2021г. извършването на имунопрофилактика срещу бяс допълнително се усложни, предвид превръщането на Инфекционно отделение в Ковид-отделение.

През изтеклата 2021г. епизоотичната обстановка в областта, по отношение на беса беше благополучна. Не са регистрирани лица претърпели експозиция от положителни за бяс животни, от ветеринарните специалисти в ОДБХ-Силистра не са съобщавани данни за животни положителни за бяс.

Дейност по надзора на ОВП и Полиомиелит

По надзора на ОВП наблюдаваме три отделения по нервни болести (с 54 легла), три педиатрични отделения (с 50 легла) и едно инфекционно отделение в МБАЛ-Силистра (с 15 легла). По данни на НСИ, към 31.12.2020г., броят на населението от 0 до 15 години в Силистренска област е **14 638**.

Ежеседмично получаваме от подлежащите на надзор болнични отделения информация за „нула“ случаи на ОВП. При наличие на съмнително болно дете постъпва съобщение по телефон и с бързо известие.

През 2021г. са извършени **84 планови проверки по активния епиднадзор на ОВП**, при които не са открити несъобщени случаи.

През 2021г. са регистрирани **2 случая на изолирана парализа на лицевия нерв:**

- *Дете на 3г., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ-Силистра. Детето е с непълен имунизационен статус срещу полиомиелит. Имунизирано е с 1 прием на Инфанрикс хекса на 25.06.2018г. При вирусологичното изследване не е доказан ентеровирус. Детето е приходящо от друга област, поради което е пропуснато за последващ преглед на 60-тия ден, поради отсъствие от адреса.*
- *Дете на 14г., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ Силистра, с пълен имунизационен статус, имунизирано с 5 основни приема с жива ваксина срещу полиомиелит и реимунизация с Тетраксим на 6 год. възраст. При вирусологичното изследване не е доказан ентеровирус. Пропуснато за проследяващ преглед на 60-тия ден поради отсъствие от адреса.*

Оценка на ефективността на системата за надзор за ОВП

Пълнота на съобщаването: 100% от седмичната сигнална информация е навременна;

Чувствителност на системата: съобщени 2 случая на ОВП, при наблюдавано население в областта от 14 638 души (минимално ниво 1 случай на 100 хил. души);

Пълнота на проучване на случаите: случаите са проучени до 48-мия час, изпратени са по 2 фекални проби, взети в два последователни дни, съхранявани и транспортирани правилно, не са доказани ентеровируси;

Пълнота на проследяването: двете деца са загубени за проследяващ преглед на 60-тия ден. Случаите са въведени в уеб базираната информационна система за надзор на ОВП.

Изготвил:

Д-р Боряна Кочева

Главен инспектор Д НЗБ

25.02.2022г.